Irena ANDRIUKAITIENĖ

SPALVOS ĮVAIZDIS A. JUŠKOS „LIETUVIŠKOSE SVOTBINĖSE DAINOSE“

A. R. Niemio teigimu, „Juškevičiaus dainų reikšmę vargu ar galėsime taip didžiai įvertinti, kaip reikėtų. Laikais, kai visa tauta buvo pasmerkta dvasinei mirčiai, pasirodė šis milžiniškas tokių gražių dainų rinkinys, liudydamas seną lietuvių poezijos deivės kūrybinę jėgą, jos tikrąjį lietuviškų vaizdų turtingumą, poezijos lankstumą ir meniškumą“ (Niemi 1996: 144–145). Leidinys „Lietùviškos svotbìnės dájnos, užrašýtos par Antáną Juškévičę ir išspáudintos par Jóną Juškévičę“ (Petropylė, 1883; toliau – JSD 1955) užima ypatingą vietą ne tik lietuvių tautosakoje, bet yra svarbus šaltinis ir kitų sričių – etnografijos, literatūros, kalbos– tyrinėtojams. Būtent dėl to jis pasirinktas ir spalvos įvaizdžio lietuvių liaudies dainose analizei.

Terminas *įvaizdis* ne visada vartojamas absoliučiai vienareikšmiškai. Dažniausiai jam teikiama reikšmė – „įsivaizduojamas, vaizdu įkūnytas dalykas“. Nagrinėjant grožinės literatūros kūrinius, šiuo terminu vadinama ir „poetinės kalbos vaizdingumui padidinti perkeltine reikšme pavartotas posakis ar žodžių junginys“ (LKŽ IV 275; DŽ$_3$ 263). Turint omenyje, kad nėra izoliuotų, nepriklausomų terminų (kiekvienas terminas tam tikrais santykiais yra susijęs su kitais, o kartu ir su visa kalbos sistema), racionalu ir įmanoma įvaizdį (šiuo atveju – spalvõs) analizuoti taikant lingvistinius metodus. Tokios analizės tikslingumą patvirtina jau paskelbti atskirų spalvų pavadinimų įvairiais aspektais moksliniai tyrinėjimai, atlikti daugiausia remiantis lietuvių ir kitų tautų folklorine medžiaga (Ademollo Gagliano 1983: 234–256; 1984: 196–212; Nevskaja 1984: 135–146; Sarapik 1994: 11, 641–649; 12, 713–717).

Statistinė vestuvinių dainų spalvos įvaizdžio analizė rodo, jog 1100 veliuoniškių apylinkėse užrašytų dainų, „paeinančių iš gilios senovės, iš tos gadynės, kada buvo nedabartiškas būdas išdavimo dukters ir sutaisymas svotbos“ (JSD 1955: 27), žodžių junginių su spalvas reiškiančiais būdvardžiais užfiksuota net 2856 kartus. Spalvų gama šiuose junginiuose išreikšta 26 būdvardžiais:

žalias, -ia (897 kartus), *baltas, -a* (594), *margas, -a* (297), *bėras* (283), *juodas, -a* (150), *raibas, -a* (120), *raudonas, -a* (113), *geltonas, -a* (84), *juodbėras, -is, -ėlis, -užis, -užėlis* (82), *sieras, -a* (55), *mėlynas, -a* (43), *pilkas, -a* (38), *šėmas* (27), *gelsvas, -a* (16), *palšas* (12), *rudas, -a* (11), *raimas, -a* (10), *širmas* (7), *šyvas* (4), *gelta* (3), *žila* (3), *raudas* (2), *mėlas* (2), *degla* (1), *sidabrinė*

(1), *žydrainė*[1] (1).

Palyginimui pateikiamos dar dviejų šaltinių – A.R. Niemi ir A. Sabaliausko iš šiaurės rytų Lietuvos užrašytų dainų (NS 1911) bei J. Basanavičiaus daugiausia iš Seinų apskrities surinktų raudų (BsR 1926) – pagal vartojimo dažnumą sudarytos spalvų pavadinimų eilės:

1) **NS 1911** (1338 dainos ir giesmės): *žalias, -ia* (436), *baltas, -a* (181), *margas, -a* (49), *juodas, -a* (48 + *-utis* 1), *bėras* (43+*-uolis, -ė* 2), *širmas* (37), *juodbėris* (8 + *-ėlis* 27), *geltonas, -a* (28), *raudonas, -a* (21), *pilkas, -a* (19), *žalas, -a* (10), *mėlynas, -a* (9), *žilas, -a* (7), *žalmargytė* (3 + *-ėlis* 2), *gelsva* (4), *kerša* (3 + *-uota* 1), *rudas, -a* (3 + *-inas* 1), *želta* (3), *šėmas* (2), *gelta* (1);

2) **BsR 1926** (861 rauda): *žalias, -ia* (128), *baltas, -a* (126), *margas, -a* (51), *sieras, -a* (43), *raibas, -a* (28), *geltonas, -a* (16), *pilkas, -a* (9), *raudonas, -a* (6), *bėras* (4), *palšas* (2).

Pateikti statistiniai duomenys rodo, kad nors dainos (resp. giesmės, raudos) užrašytos skirtinguose regionuose (JSD 1955 – Veliuonos, NS 1911 – Vabalninko, Biržų, Kupreliškio, Papilio, Nemunėlio Radviliškio, BsR 1926 – Miroslavo, Seinų apylinkėse) ir yra skirtingo žanro (atitinkamai – vestuvių; darbo, žaismo ir juokų, našlaičių ir kt. dainos; laidojimo raudos), tačiau dažniausiai pasikartojantys spalvų pavadinimai yra tokie patys: *žalias, -ia, baltas, -a, margas, -a.* Apie labai panašią „folklorinę" spalvų gamą liudija ir užfiksuotos tos pačios pagrindinių spektro (raudonos, geltonos, žalios) ir achromatinių (baltos, juodos, pilkos) spalvų leksemos. Konkrečių „mišriųjų" spalvų (resp. atspalvių) pavadinimų vartosenoje galima pastebėti ne tik panašumų, bet ir skirtumų, plg. tik JSD 1955 užfiksuotus *mėlas, raimas, raudas*, tik NS 1911 – *bėruolis, -ė, keršuota, želta.*

Norint išryškinti spalvos įvaizdį, būtina apžvelgti ir jo leksinę aplinką, padedančią atskleisti spalvą nusakančio žodžio leksinę reikšmę, jo semantines ypatybes. Kaip rodo medžiaga, spalvas reiškiančių būdvardžių leksinė reikšmė lemia jų jungimąsi su kitais žodžiais, atspindi ir žymi realios tikrovės, materialios kultūros daiktus, faktus, taip pat dvasinę būseną, nuotaiką. A. Juškos vestuvinėse dainose spalvas nusakantys būdvardžiai žymi labai skirtingą realijų, atliekančių nominatyvinę funkciją, skaičių: *žalias, -ia* – 72 realijas, *baltas, -a* – 61, *margas, -a* – 37, *juodas, -a* – 26, *raudonas, -a* – 18, *geltonas, -a* – 18, *mėlynas, -a* – 9, *pilkas, -a* – 8, *raibas, -a* – 7, *rudas, -a* – 6. Visi kiti šiame šaltinyje pasitaikantys spalvų pavadinimai – *juodbėras (-is, -ėlis, -užis, -užėlis), sieras, -a, šėmas, gelsvas, -a, palšas, raimas, širmas, šyvas, gelta, žila, raudas, mėlas, degla, sidabrinė, žydrainė* – žymi 1–3 realijas.

Remiantis šiais duomenimis, spalvas apibūdinančius būdvardžius galima su-

---

[1] Būdvardis *žydrainė* užfiksuotas dainoje "Apie Birutę" (JSD I 295). A. Juškos nuomone, ši daina "ne paprastų žmonių sugalvota", tačiau į rinkinį įdėta todėl, kad ji dainuojama veliuoniškių. Tad šio spalvą reiškiančio būdvardžio vieta JSD spalvų pavadinimų eilėje visiškai atsitiktinė.

skirstyti į tuos, kurių leksinė aplinka:

1) labai plati;

2) gana ribota.

Pirmajai grupei priskirtini achromatinių ir pagrindinių spektro spalvų pavadinimai, taip pat būdvardžiai *margas, -a, rudas, -a,* žr. 1 lentelę, kurioje atsispindi ir sąlyginė žymimų realijų klasifikacija.

1 lentelė

Spalvą nusakantis būdvardis	Realijų tematinės grupės								
	Gyvūnija	Augmenija	Negyvoji gamta	Namų apyvoka ir buitis	Kūno dalys	Statiniai	Žmonių bendruomenė	Psichinė veikla	Kiti objektai
baltas, -a	5(17x)	9(150x)	6(21x)	23(142x)	8(233x)	2(2x)	8(29x)	-	-
juodas, -a	5(10x)	1(12x)	5(31x)	11(84x)	3(11x)	-	1(2x)	-	-
pilkas, -a	6(26x)	-	1(4x)	1(8x)	-	-	-	-	-
raudonas, -a	-	8(54x)	1(1x)	5(10x)	2(26x)	-	1(18x)	-	1(4x)
geltonas, -a	1(10x)	8(31x)	-	7(17x)	2(26x)	-	-	-	-
žalias, -ia	1(1x)	48(772x)	5(17x)	15(102x)	-	3(5x)	-	-	-
mėlynas, -a	2(26x)	2(9x)	-	3(5x)	1(2x)	1(1x)	-	-	-
margas, -a	8(41x)	1(1x)	-	24(143x)	-	3(106x)	-	1(6x)	-
rudas, -a	3(8x)	-	-	2(2x)	1(1x)	-	-	-	-

Lentelėje nurodytų realijų semantines grupes labiau konkretizuoti gali pavyzdžiai:

baltas, -a : *gulbas, -elė, -inėlis, -užė* (11 kartų), *višta* (2), *ožka* (1), *vanagas* (1), *pasparnėliai* (2); *lelija, -ėlė, -ukė* (58), *dobilas, -ėlis, -užis* (52), *linelis, -užis* (17), *žiedas, -elis* (9), *liepa, -elė* (6), *diemedėlis, -užis* (4), *alyva* (2), *beržytis* (1), *rugeliai* (1), *aušrelė, -užė, -užėlė* (9), *akmuo, -enėlis* (5), *rasa* (3), *sidabras* (2), *smiltis* (1), *sniegas* (1); *stalas, -aitis, -elis* (60), *pyragas, -ėlis* (28), *lentelė, -užė, -užėlė* (17), *žiurstelis, -užėlis* (6), *marškinėliai* (5), *baltinėliai* (4), *duona, -užėlė* (3), *perynėlis* (3), *priegalvėlis* (3), *dorelėlis* (2), *pinigužiai* (2), *alaus putelė* (2), *rūbas, -užėlis* (2), *drobė* (1), *gobtūrėlis* (1), *krėslelis* (1), *krūzelis* (1), *nuometėlis* (1), *popierėlis* (1), *rankovėlė* (1), *ritinėlis* (1), *suolelis* (1), *vystyklėlis* (1); *ranka, -elė, -užė* (209), *koja, -elė, -ytė* (9), *burnelė* (4), *galvelė* (4), *petelis* (3), *akis* (2), *kaklas* (1), *lycius* (1); *mūrelis* (1), *karčema* (1), *brolelis, -užėlis* (9), *mergelė, -ytė, -užėlė* (8), *dukrelė* (3), *bernužėlis* (2), *motinėlė, -užėlė* (2), *uošvelė* (2), *viešnelė* (2), *gudas* (1);

juodas, -a: *kuinas, -elis* (3), *juodbėrėlis* (2), *varnas* (2), *višta* (2), *žirgelis* (1); *uoga, -elė, -užė, -užėlė* (12); *purvynėlis* (14), *purvas, -elis, -užėlis* (12), *debesėlis* (3), *takužėlis* (1), *žemelė* (1); *laivas, -elis, -užis, -užėlis* (55), *kepurėlė, -užė* (17), *duona* (3), *gobtūras, -ėlis* (2), *alutėlis* (1), *dešra* (1), *kaušas* (1), *pyvas* (1), *sopagėlis* (1), *stalelis* (1), *stančkelė* (1); *akelė, -ytėlė, -užėlė* (8), *ranka, -elė* (2), *galva* (1), *juodbruvėlė* (2);

pilkas, -a: *antelė* (10), *karvelis, -ėlis, -užis* (7), *avelė, -užėlė* (6), *bitinėlis* (1), *vilkas* (1), *žąsinas* (1); *akmenėlis* (4); *sermėgėlė* (8);

raudonas, -a: *obuolys, -ėlis, -užis* (23), *rožė* (11), *uogelė* (8), *žiedelis* (7), *bijūnėlis* (1), *lelijėlė* (1), *pagiružiai* (2), *vyšnelė* (1); *auksas* (1); *plytelė* (3), *šilkelis, -užis* (3), *kilpelė, -užė* (2), *midutis* (1), *vynelis* (1); *veidas, -elis, -užėlis* (25), *galva* (1); *mergužėlė* (18); *kraštelis* (4);

geltonas, -a: *karosėlis* (10); *kvietelis* (6), *riešutas, -užis* (3), *žiedelis* (5), *lelijėlė* (4), *linelis, -užis* (3), *mieželis* (3), *svėrelė* (2), *spurgelė, -užėlė* (2), *alus, -utis* (9), *smuikužėlis* (2), *šilkelis, -užis* (2), *misingužė* (1), *šiūbelė* (1), *špilga* (1), *vaškelis* (1); *kaselė, -užėlė* (18), *plaukai, -eliai, -užiai* (8);

žalias, -ia: *volungėlė* (1), *rūta, -elė, -užė, -užėlė* (289), *giria, -elė, -užė* (119), *lanka, -elė, -užė* (80), *liepa, -elė, -užė, -užėlė* (47), *lapelis, -užėlis* (34), *darželis* (23), *ąžuolas, -ėlis* (20), *veja, -elė* (17), *apynėlis* (15), *žolė,-elė* (10), *sodas, -elis* (9), *medis, -elis* (9), *beržas, -elis, -ytis* (8), *linas, -elis* (8), *mauras, -elis* (5), *levendrėlė* (6), *šakelė* (6), *klevas, -elis, -užis* (5), *bijūnas, -ėlis* (4), *miežis, -elis* (4), *rugys, -elis* (4), *vyšnia, -elė* (4), *beržynas* (3), *gojus, -elis* (3), *skroblelis, -užėlis* (3), *pušelė* (3), *velenėlė* (3), *diemedėlis* (2), *ievelė* (2), *jovaras, -užėlis* (2), (česnako) *laiškelis* (2), *meirūnėlis* (2), *palėjus* (2), *viršūnėlė* (2), *alyva* (1), *apynėlis* (1), *antvejėlė* (1), *biržtvynėlis* (1), *grūšia* (1), *kuitelis* (1), *lapienė* (1), *mėtelė* (1), *puronėlis* (1), *sedulėlė* (1), *uogelė* (1), *vyšnynas* (1), *žirnis* (1), *žolynėlis* (1); *varis* (8), *pūdymėlis* (5), *kalnelis* (2), *laukelis* (1), *vandenėlis* (1); *šilkas, -elis, -užis* (7), *uzbonas* (8), *vainikas, -ėlis* (7), *vynas, -elis, -užis* (7), *prievartėlė, -aitė* (5), *muilas* (4), *lingynėlė* (3), *šienelis* (3), *rykštelė, -užė* (2), *drobelė* (1), *kiemelis* (1), *kuntušėlis* (1), *skūra* (1), *šėkelis* (1), *veršenėlė* (1); *mūrelis, -užėlis* (3), *stainelė* (1), *ūlyčia* (1);

mėlynas, -a: *karvelis, -elėlis* (25), *žirgelis* (1), *vosilkėlė* (6), *žiedelis* (3); *mandieružė* (3), *žiuponėlis* (1), *pančiakos* (1); *antakėliai, -užiai* (2); *dvarelis* (1);

margas, -a: *kurtas, -elis, -užė* (24), *genys, -elis, -užis* (6), *žuvis, -elė, -užėlė* (6), *gegelė* (1), *lydekėlė* (1), *paukštelis* (1), *zylelė* (1), *žirgužėlis* (1); *mėgelkėlė* (1), *skrynia, -elė, -užė, -užėlė* (75), *lova, -elė* (14), *vygė, -elė* (12), *karietėlė* (6), *patalėlis* (5), *plintelė* (5), *krėslas, -elis* (4), *kraselė, -užė* (3), *perynėlis, -užis* (2), *stuopužėlė* (2), *sukenkėlė* (2), *abrūsėlis* (1), *aštuonnyčiai* (1), *brikelis* (1), *drobužėlė* (1), *grabelis* (1), *jupužėlė* (1), *krūzas* (1), *priegalvėlis* (1), *sienužė* (1), *stalelis* (1), *stikliukėlis* (1), *šniūrelkėlė* (1), *vainikėlis* (1); *dvaras, -elis, -užis, -užėlis* (96), *karčemėlė, -užė* (9), *pilaitė* (1); *gromatėlė* (6);

rudas, -a: *katė, -elė* (5), *žvirblelis* (2), *paukštelis* (1), *sermėgėlė* (1), *taboka*

(1); *akys* (1).

Antrajai – ribotos leksinės aplinkos – grupei daugiausia priskiriami „mišriųjų" spalvų pavadinimai, žr. 2 lentelę.

2 lentelė

Spalvą nusakantis būdvardis	Realijų tematinės grupės				
	Gyvūnija	Augmenija	Negyvoji gamta	Namų apyvoka ir buitis	Kūno dalys
bėras	1(283x)	-	-	-	-
raibas, -a	7(120x)	-	-	-	-
juodbėras, -is, -ėlis, -užis, -užėlis	1(82x)	-	-	-	-
sieras, -a	-	-	2(55x)	-	-
šėmas	1(27x)	-	-	-	-
gelsvas, -a	-	1(11x)	-	-	1(5x)
palšas	1(12x)	-	-	-	-
raimas, -a	3(10x)	-	-	-	-
širmas	2(7x)	-	-	-	-
šyvas	1(4x)	-	-	-	-
gelta	-	1(1x)	-	-	1(2x)
žila	*1(3x)*	-	-	-	-
raudas	-	1(1x)	-	1(1x)	-
mėlas	-	-	-	1(2x)	-
degla	1(1x)	-	-	-	-
sidabrinė	-	1(1x)	-	-	-
žydrainė	-	-	-	-	1(1x)

Antrosios grupės spalvą reiškiantys būdvardžiai daugiausia žymi gyvulių plauką arba paukščių plunksnas:

bėras, juodbėras, -is, -ėlis, -užis, -užėlis, šyvas: *(žirgas, -elis, -užis, -užėlis)*, plg.: *O ir atėjo jauni švogerėliai, o išvedė bėrą žirgužėlį, bėrą žirgužį* JSD I 592. *O ir atjojo jaunas bernelis ant juodbėrio žirgelio, o ir pririšo bėrą žirgelį prie alyvos šakelės* JSD I 450. *Šyvas žirgas, šyvas, o aš nečėslyvas* JSD II 919, 1099.

širmas *(:žirgelis, zuikelis),* plg.: *Kuo širmiausias, tuo gražiausias, tai tavo žirgelis* JSD I 198. *Nušoviau, nušoviau širmąjį zuikelį nušoviau* JSD II 1040.

šėmas, palšas *(:jautis, -elis),* plg.: *O kai jis arė ūbą laukužėlį, baubė šėmi jauteliai, drebėj siera žemelė* JSD I 419. *Artojėlio palši jaučiai, ne kurteliai* JSD I 357.

degla, žila *(:kiaulė, -elė),* plg.: *Pasidėk juktos kurpes, išvaryk deglas kiaules* JSD II 848. *Namo, namo, svotai begėdžiai: žiloji kiaulelė jaujelę kulia* JSD I 571.

raibas, -a, raimas, -a (: paukščiai ir jų kūno dalys), plg.: *Kamps į kampelį raiba gegelė ryts vakars kukavo* JSD I 432. *Šoki, jaunoji, lig raibųjų gaidelių* JSD II 771. *Ei žaliuoj žaliuoj žalia giružė, pilna raibų paukštužėlių* JSD II 857. *O ant plunksnužėlių, ant raibų sparnelių būtų girios gegelė* JSD II 826. *O atlek atlek raimas sakalėlis į lanką, pasidabojo raimą gegužėlę lankelėj* JSD II 1056. *Birs nuo gegužėlės raimos plunksnužėlės* JSD II 1084.

Iš A. Juškos užrašytų vestuvinių dainų matyti, prie kokių pažymimųjų žodžių tam tikras spalvas nusakantys būdvardžiai vartojami ir kokie jie dažniausi, t.y. išryškėja būdingiausios leksinės semantinės poros.

Semantinę spalvos įvaizdžio charakteristiką praplečia kai kurių būdvardžių šalutinės (perkeltinės) reikšmės, plg.:

margas, -a "gražus, puikus": *Aš nusišluosiu margą dvarelį, nusimazgosiu baltai stalelį* JSD I 412. *O jis priėjo, jis privandravojo margąją karčemėlę* JSD I 192. *Ir nuėjo mano miela į margą pilaitę* JSD II 1012.

baltas, -a, raudonas, -a „gražus": *Tai aš paspėsiu žlugtelį skalbti ir kas dienelę balta vaikščioti* JSD I 59. *Ar aš ne baltas, ar ne raudonas, ar ne skaistūs veideliai* JSD I 47.

juodas, -a „darbštus": *Išsirinko išsiskyrė sau vieną mergelę su prastais rūbeliais ir juodoms rankelėms* JSD I 232 ir pan.

Kita vertus, analizuojant spalvos įvaizdį, reikia atkreipti dėmesį į folklorinėje kalboje dažnus reikšmės desemantizacijos atvejus, kai spalvą reiškiantis būdvardis iš pažyminio tampa nebekuriančiu vaizdo „pastoviuoju epitetu", išryškinančiu tradicinės liaudies dainų poetinės simbolikos ypatumus. Tai ypač pasakytina apie tipiškus folklorinius žodžių junginius, kuriuose spalva tampa neatskiriama poetinio įvaizdžio, motyvo dalimi, plg.: *baltas dobilėlis* (bernelis), *balta lelijėlė* (mergelė), *juodas purvynėlis, juodas laivelis* (sunkus gyvenimas), martelės pavirtimas *raiba gegele, pilka antele* (išėjimas gyventi pas anytą) ir pan. Dažni vestuvinių dainų poetiniai įvaizdžiai, susiję su *žalių rūtų* motyvu (žirgo pririšimas prie rūtų darželio, jo išmindžiojimas, vainikėlio paskandinimas ir kt.).

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

Ademollo Gagliano M. T. 1983: Il lituano *márgas* e i suoi sinonimi. – *Indogermanische Forschungen* 88, 234–256.

Ademollo Gagliano M. T. 1984: Il lituano *márgas* e i suoi sinonimi (Fortsetzung). – *Indogermanische Forschungen* 89, 196–212.

BsR 1926: *Lietuvių raudos iš visur surinktos su D-ro J. Basanavičiaus prakalba* (Iš „Lietuvių tautos"), Vilnius: „Rucho" spaustuvė.
DŽ$_3$: *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1993.
JSD 1955: *Lietuviškos svotbinės dainos užrašytos Antano Juškos ir išleistos Jono Juškos* 1–2, Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla.
(Straipsnio tekste po sutrumpinimo JSD romėniškas skaitmuo rodo tomą, o arabiški skaitmenys – dainos numerį).
LKŽ IV: *Lietuvių kalbos žodynas* 4, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1957.
Nevskaja L. 1984: Невская Л.П. Лит. *margas* (семантические связи постоянного эпитета). – *Славянское и балканское языкознание: Язык в этнокультурном аспекте*, Москва: Наука, 135–146.
Niemi A. R. 1996: Antanas ir Jonas Juškevičius. – *Lituanistiniai raštai. : Lyginamieji dainų tyrinėjimai*, Vilnius: Džiugas, 141–146.
NS 1911: *Lietuvių dainos ir giesmės šiaur-rytinėje Lietuvoje Dr. A.R. Niemi ir kun. A. Sabaliausko surinktos.* Annales Academiae scientiarum Fennicae. Ser.B.Tom VI.
Sarapik V. 1994: Valge ja must. – *Keel ja kirjandus* 11, 641–649; 12, 713–717.

DER GEBRAUCH DER FARBENBEZEICHNUNGEN IN „LIETUVIŠKOS SVOTBINĖS DAINOS" („LITAUISCHE HOCHZEITSLIEDER") VON A. JUŠKA

Zusammenfassung

In den litauischen Volksliedern liegen verhältnismäßig häufig Farbenbezeichnungen vor, deren semantischer Kontext informell erschlossen werden kann. In den von A.Juška aufgezeichneten Hochzeitsliedern sind 2856 Wortgruppen belegt, die farbenbezeichnende Adjektive enthalten. Diese Farbenbezeichnungen sind durch 26 Adjektive ausgedrückt. Am häufigsten wiederholen sich die Lexeme, vgl.: *žalias, -ia, baltas, -a, margas, -a.*

In dem vorliegenden Artikel liegt ein Versuch vor, die lexikalisch-semantischen Beziehungen zwischen den Farbenbezeichnungen und den Realien, die durch sie bestimmt werden, zu untersuchen. Die Analyse zeigt, daß in einer sehr weiten lexikalischen Umgebung die Farbenbezeichnungen des achromatischen Spektrums (baltas, juodas, pilkas) bzw. die der wichtigsten Spektralfarben (raudonas, geltonas, žalias, mėlynas), auch die Adjektiva *margas, -a, rudas, -a* gebräuchlich sind. In einer begrenzten lexikalischen Umgebung treten die Bezeichnungen der "Mischfarben" auf, die größtenteils die Farbe des Viehs oder die des Vogelgefieders bezeichnen. Bei der Analyse der Farbenbezeichnungen als Mittel der Bildlichkeit werden die Nebenbedeutungen (übertragene Bedeutungen) in Betracht gezogen sowie die in der Volksdichtung häufigen Fälle der Desemantisierung der Wortbedeutung, wenn das die Farbe bezeichnende Adjektiv kein Mittel der Bildlichkeit mehr ist, da es sich in ein stehendes Epitheton verwandelt hat - eine spezifische Erscheinung in der Poetik der Volkslieder.